

Temat: Rewolucja 1905 roku w Rosji i w zaborze rosyjskim

Tekst 1

Bezpośrednim impulsem, który doprowadził do wybuchu rewolucji, była „krwawa niedziela” **22 stycznia 1905 roku** (według kalendarza rosyjskiego był to 9 stycznia; różna datacja wynikała z trwania Rosji carskiej przy starym, juliańskim kalendarzu zamiast obowiązującego w Europie od czasów nowożytnych kalendarza gregoriańskiego). W tym dniu uczestnicy pokojowej demonstracji robotniczej – pracownicy jednej z petersburskich fabryk – z inspiracji socjaldemokratów udali się pod Pałac Zimowy, aby wręczyć carowi petycję. Domagano się w niej powołania parlamentu, nadania swobód politycznych i zakończenia wojny z Japonią. Tłum, pod przewodnictwem charyzmatycznego popa Gieorgija Gapon, śpiewał pieśni, niósł ikony i portrety cara. Manifestacja w rzeczywistości została zaplanowana przez tajną carską policję, zwaną „ochraną”, której Gapon był współpracownikiem. Jej celem miało być rozładowanie napięcia społecznego. Jednak sytuacja wymknęła się spod kontroli. Przerażony skalą mobilizacji społecznej swoich poddanych, Mikołaj II opuścił Petersburg. Wojsko otworzyło ogień do manifestantów, zabijając około tysiąca osób i raniąc wiele innych.

Polecenie 1 (do tekstu nr 1)

Przeczytaj uważnie tekst. Podaj datę wybuchu rewolucji. Wymień postulaty, których domagali się protestujący

Wprawdzie już w marcu Mikołaj II zapowiedział powołanie Dumy Państwowej, czyli organu przedstawicielskiego, lecz nie zamierzał tej obietnicy dotrzymać. Po kolejnym miesiącu zamieszek wprowadził dekretem tolerancję religijną, znosząc ograniczenia dotyczące wyznawców religii innej niż prawosławie. Nie ugasiło to rewolucji. W czerwcu 1905 roku wybuchł bunt załogi na pancerniku „Kniaź Patiomkin”, a rewolta zaczęła obejmować kolejne garnizony armii i floty. Jednak do kontynuowania polityki ustępstw zmusił cara dopiero gigantyczny, ponaddwumilionowy strajk powszechny w październiku 1905 roku.

Tekst źródłowy

Manifest konstytucyjny (17/30 X 1905)

My, Mikołaj Drugi, Cesarz i Samowładca Wszechrosyjski, Król Polski, Wielki Książę Finlandzki itd. – ogłaszamy wszystkim Naszym wiernym poddanym:

Rozruchy i wzburzenia w stolicach i wielu miejscowościach państwa Naszego wielką i ciężką boleścią przepełniły serca Nasze. Szczęście Cesarza rosyjskiego jest związane nierozzerwalnie ze szczęściem ludu i boleść ludu jest jego boleścią. Skutkiem zaburzeń obecnie wynikłych może powstać głęboki rozłam wśród narodu i groźba dla całości i jedności Naszego państwa. [...] Dla skutecznego spełnienia ogólnych zamierzonych przez Nas do uspokojenia życia państwowego środków, My uznaliśmy za konieczne zjednoczyć działalność władz wyższych. Jako obowiązek rządu My wkładamy na niego wykonanie nieugiętej Naszej woli:

I. Obdarzenia ludności niewzruszonymi podstawami swobody obywatelskiej, na zasadach rzeczywistej nietykalności osoby, swobody sumienia, słowa, zgromadzeń i stowarzyszeń.

II. Nie wstrzymując zamierzonych wyborów do Izby Państwowej, powołania już teraz do udziału w Izbie Państwowej w miarę możliwości, w związku z krótkim terminem do zwołania Izby Państwowej, tych klas ludności, które obecnie są zupełnie pozbawione praw wyborczych, zapewniwszy następnie dalsze rozwinięcie podstawy powszechnego prawa wyborczego nowo utworzonemu systemowi prawodawczemu i przyjęcia jako stałego przepisu, aby żadne prawo nie mogło zyskać siły bez zezwolenia Izby Państwowej i aby wybranym przez naród była zapewniona możliwość rzeczywistego udziału w nadzorze nad zgodną z prawem działalnością ustanowionych przez Nas władz.

Polecenie 2

Przeczytaj powyższy tekst źródłowy i wskaż prawa, których wprowadzenie zapowiadał Manifest konstytucyjny Mikołaja II

PRAWO	FRAGMENT TEKSTU
Swobody obywatelskie	

Rozszerzenie praw wyborczych	
Uprawnienia ustawodawcze dумы	

Tekst 2

Strajk powszechny, który w październiku 1905 roku sparaliżował Rosję, objął także Królestwo Polskie. Uczestniczyło w nich ponad 400 tys. robotników. W ostatecznym bilansie fabrykanci złagodźli swoją politykę wobec robotników. Skrócono dzień pracy oraz podniesiono płacę. Zmiany w Rosji przyczyniły się częściowo do złagodzenia polityki cara w Polsce. Po carskim manifeście październikowym ruch socjalistyczny i narodowy z rozmachem rozwinął legalną działalność polityczną i społeczną. Rozpoczęło się organizowanie związków zawodowych, stowarzyszeń kulturalnych i oświatowych. Prężnie rozwijała się prasa wszystkich odcieni politycznych. Powołano Towarzystwo Kursów Naukowych i Uniwersytet dla Wszystkich. Narodowa Demokracja, za pośrednictwem specjalnie powołanej organizacji, tzw. Macierzy Szkolnej, zaczęła tworzyć sieć polskich szkół. Ten okres wolności i nieskrępowanej aktywności społeczeństwa trwał do momentu, gdy władze rosyjskie wprowadziły stan wojenny (listopad 1905 roku). Represje uderzyły przede wszystkim w socjalistów. Prawica pod kierunkiem endecji, opowiadająca się za taktyczną współpracą z władzami rosyjskimi i preferująca legalne metody działania, wystawiła swoich kandydatów w wyborach do Dumy.

Polecenie 3

Po przeczytaniu tekstu wymień skutki rewolucji 1905 roku w Królestwie Polskim

**Odpowiedz na polecenia 1, 2, 3,
Natomiast odpowiedź na polecenie 3 prześlij do 30 marca 2020 r.
(poniedziałek) na adres e-mail**

katarzyna.sobczyk@zsp.goniadz.pl